

Psühhotriller Kellerteatris

Neljapäeval esietendub Tallinnas Kellerteatris põnevik „Mäng“. Lavastuse alus on Inglise kirjaniku Anthony Shafferi näidend. Lavastaja ja helikujundaja on Vahur Keller, laval on Meelis Kubo ja Andres Roosileht (NUKU). EPL

Kunstikonkursi tööd Adamson-Ericu muuseumis

Adamson-Ericu muuseum kut- sus sel kevadel 6-18-aastaseid lapsi ja noori osalema maali- kunsti konkursil „Minu ideaal- maailm“. Auhinnatud tööd est

on avatud väljapanek muuseu- mi kunstikeldris ja veebis aad- ressil adamson-eric.ekm.ee/. Näitus jääb avatuks kuni 25. oktoobrini. EPL

Eriolukorra õppetunnid. Kas kultuur kolib ikka internetti?

Eesti on küll eesrindlik e-riik, kuid kultuuri digi- maailma areng on eduloost kõrvale jäänud.

INTERVJU
Indrek Tark
reporter

Tänavuse aasta on kultuuri- ministeerium nimetanud digikultuuriaastaks. Tee- ma-aasta projektijuht on Martin Adamsoo ja digi- valdkonnale omaselt toimus temaga intervjuu interneti vahendusel. Kaugtööd tegev Adamsoo oli Ruhnu saarel, mina reporterina Tallinnas kodukontoris.

■ **Kuigi nii mõnedki piirangud kehtivad edasi, on eriolukorra lõpust möödunud juba poolteist kuud. Kui vaadata sellele ajale tagasi, siis mida võiks öelda IT-lahenduste kasutamise kohta kultuurivaldkonnas?**

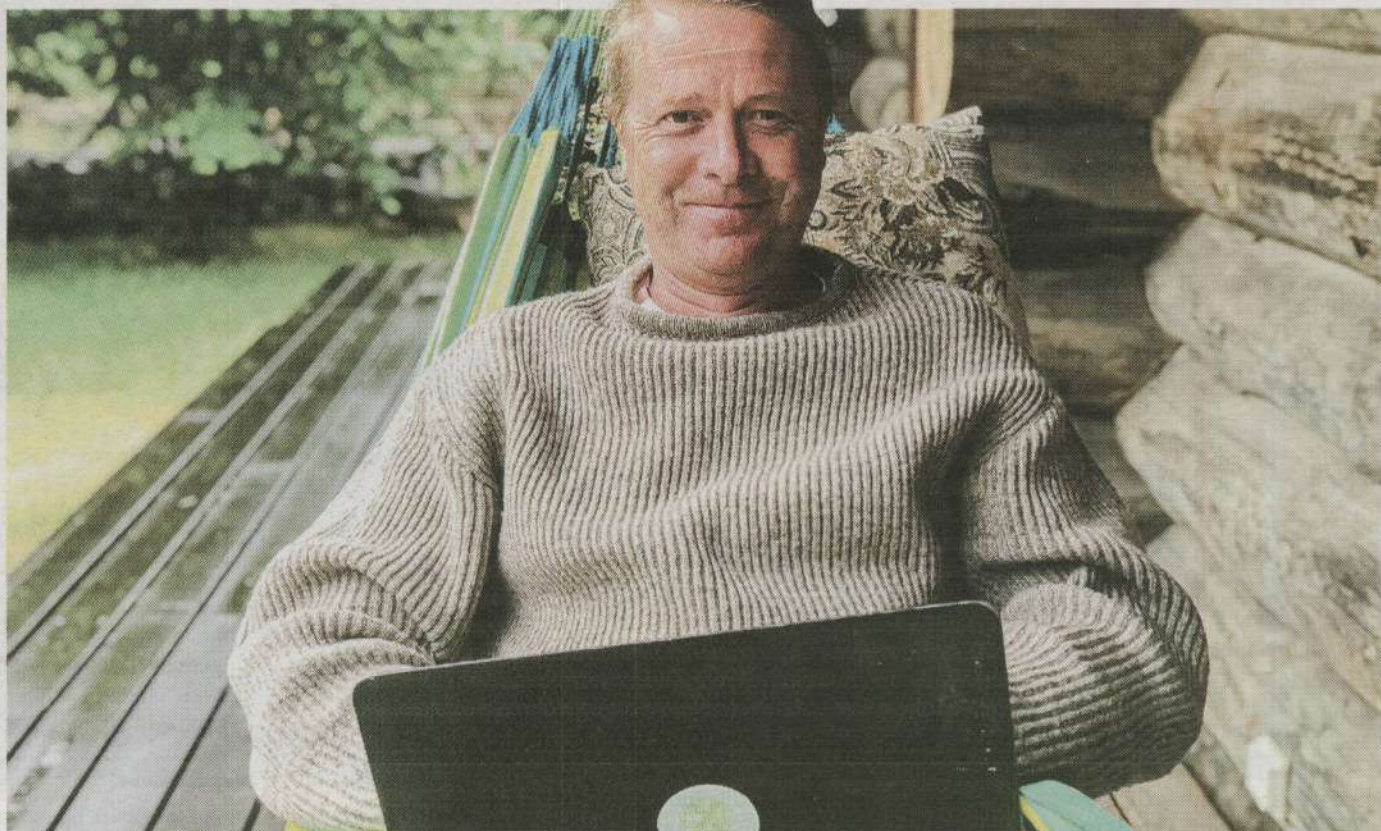
Kultuurivaldkond näitas, et on võimeline väga kiiresti kohane- ma, ja selleks on valmis ka publik. Eriolukorra vaielda- matu panus Eesti arengusse on see, et oleme taibanud, kui palju on digilahendusi, mida me pole mugavusest või inert- susest kasutanud. Meil ei ole maailma kõige paremat interneti, eriti mis puudutab n-õ viimast kilomeetrit, aga see on täiesti piisav selleks, et teha kaugtööd ja seda ka kultuuri- valdkonnas.

■ **Milliseid näiteid võiks selle kohta tuua?**

Kultuuriministeerium valis digivaldkonna tänavuseks tee- maks juba viis aastat tagasi ja keegi poleks osanud ette arva- ta, kui asjakohaseks see osu- tub. Kõrvalepõikena koomi- line fakt: selle aasta loom on nahkhiir.

Kui digiaastat plaanides hakkasime mõtlema, mida ette võtta, mis võiks olla läbiv tee- ma, siis ega digikultuur inimeses otseselt mingit lam- bimest põlema ei löö. Sõnas- tasime selle nii, et soovime muuta ka kultuuri Eesti e-edu- loo osaks.

Oleme edukas e-riik ja tee- me kõiki toiminguid internetis: valime, ostame ravimeid, teeme pangaülekandeid jne. Aga neist edulugudest rääki- des ei mainita mitte kunagi kultuuri. Meile on ju kultuur

Digikultuuriaasta projektijuht Martin Adamsoo töötab suvel Ruhnu saarel.

Foto: pressifoto

iseenesest ülioluline, kui rääki- da Eesti muusikast, filmist, kir- jandusest jne. Aga sellest rää- gitakse alati traditsioonilises mõttes. Arvo Pärt on kultuur, aga virtuaalnäitus ei ole.

Selles mõttes oli eriolukord väga uudne võimalus, et kõik olid väga kiiresti sunnitud ümber mõtestama, mida nad teevad. Seda nii sisu loomise, levitamise kui ka uute siht- rühmade mõttes. Digikanalid võimaldavad viia kultuuri siht- rühmadeni, näiteks meie dias- poraani väljaspool Eestit. Kul- tuuriasutused pole seda siiani tingimata teinud.

■ **Näiteks ERR on olnud küll juba üle kümne aasta kõikjal maailmas kättesaadav.**

ERR-i uus väljund selles vald- konnas on voogedastuskanal Jupiter. Selle ettevalmistused hakkasid juba aastaid tagasi, aga väljatulek sattus samuti niivõrd heale ajale. Digikul- tuuri aasta konsortsiumis on neli allorganisatsioon: Ees- ti rahvusraamatukogu, ERR, Eesti filmi instituut ja muin- suskaitseamet.

Filmi instituudi üks väga oluline vastus eriolukorrale oli, et tellisime 15 üheminu- tist filmi, mis nüüd on ka val- minud. Selle eesmärk oli anda kiiresti tegevust filmitegijatele, kellest paljudel polnud tollal

midagi teha. Rahvusraamatu- kogu pidi näiteks ümber kor- raldama oma laenutussüste- mid. See oli samal ajal väga hea katsetamisvõimalus.

■ **Mis valdkonnad on veel digi- kultuuri aastasse kaasatud?** Tahame koos Tallinna ülikoo- liga digikultuuri kohta rapo- rti. Seda pole Eestis seni eriti uuritud. Meil on väga hea üle- vaade, kui palju on müüdnud kontserdipileteid ja kui palju on esilinastunud filme kino- des. Aga selle kohta, mis toi- mub kultuuriga digimaailmas, näiteks muusikaga voogedas- tusplatvormidel nagu Spotify puudub meil igasugune info.

Nii et tahame kõigis neis valdkondades uurida, kuidas on hakkama saanud, milliseid võimalusi on kasutatud, mida teistmoodi tehtud, kas uuendused võiksid jätkuda ka tulevikus. Raporti koosta- mine pole eriolukorraga otse- selt seotud, see oli plaanis nii või teisiti.

Kultuur ja selle juhtimine ei ole digitaalset dimensiooni eriti palju veel arvesse võtnud. Raport võiks anda sisendi ka poliitika kujundamiseks.

Kui rääkida muutustest, mida eriolukord tõi kaasa, siis näiteks muuseumid hakkasid tegema virtuaalnäitusi. Seni on see olnud marginaalne tee-

Selliste seadmetega digiteeritakse vanu raamatuid ja ajalehti.

Foto: Tiit Blaht

■ **Mari Jürjensi kodukontserdil oli 60 000 vaatajat, rohkem kui Rolling Stonesil Tallinna lauluväljakul.**

ma, muuseumitel pole olnud kas huvi või ressursi. Eriolu- korra ajal õnnestus katsetada, kas sellistel asjadel oleks nii mõtet kui ka tarbijaid. Näiteks Eesti kunstimuuseum hakkas tegema virtuaalüritusi, millel oli kümneid tuhandeid vaatajaid.

Avalik muuseumide veebi- andmebaas MuIS, kuhu praegu laaditakse üles hulganis- ti fotosid või skannitud faile muuseumikogudes olevatest esemetest ja dokumentidest,

võiks edaspidi sisaldada ka veebinäitusi.

Muusikavaldkonnas toimu- nu oli ilmselt kõige nähtavam. Hakkasid toimuma kodukont- serdid, mis olid erakordselt edukad, vähemalt esimestele tegijatele. Mari Jürjensil oli kokku 60 000 vaatajat, roh- kem kui Rolling Stonesil Tal- linna lauluväljakul.

Iscasi muidugi, kas selline asi on jätkusuutlik. Oli neid, kes teenisid kodukontsertide- ga väga hästi. Siia alla kuulu- vad eelkõige need, kes hakkasid esimesena kontserte tege- ma. Oli ka neid, kelle jaoks oli tegemist lihtsalt toredate esine- misvõimalusega. Aga see oli ikkagi väga hea viis leida enda- le uusi fänne ja publikut, kes

muidu poleks eluilmale sellele kontserdile läinud.

■ **Kuidas mõjutab eriolukord digiplatvormide abil vahenda- tava kultuuri arengut veel?**

Filmivaldkonnas jäid võt- ted seisma, aga järeletoomist see eriti ei mõjutanud. Järele- tootmine toimub kodus arvu- ti taga. Selle tagajärg on, et praegu on käes tohtu pudeli- kael: filmivõtetele pole enam võtta inimesi, sest kõik toimub samal ajal. Nii et see on võib- olla tulevikus mõttekoht, kui palju võib meil tehnilist perso- nali vaja minna. Teatritel oli paar päris huvitavat alga- tust: kes liigutasid ennast väga kiiresti, näiteks teater Piip ja Tuut, kes avasid oma voog- edastuskanali. Kinoteater tegi stand-up'i.

Küsisime ka tegijatelt, kui- das läks. Mõned ütlesid, et rahaliselt oli asi väga okei. Pal- jud aga väitsid, et ainult rahali- selt ei tasu see tõenäoliselt ära. Ja paljud ütlesid ka, et jõud- sid sihtrühmani, kelleni kuna- gi varem jõudnud pole.

■ **Kui mõelda, millised on in- terneti piirid - mis on võimalik ja mis mitte -, siis mida sa esile tooksid?**

Ega digikultuuri mõte pole asendada analoogkultuuri. Tema eesmärk on olla analoog- kultuuri täiendus ja kasutada ära neid võimalusi, mida digi- valdkond pakub.

Väga suur väärtus oli see, et katsetasime interneti piirid ära paari kuuga, muidu oleks see võtnud aastaid. Tekkis tohu- tu kiirendus.

Üks meie uuritav hüpotees oli järgmine: e-raamatute lae- nutus on teenus, mida tahetak- se. Tallinna keskraamatukogu hakkas oma teenust laiendama ja nende kasutajate arv suure- nes kümneid kordi.

Kontsertide korraldamisel tajuti, et majanduslikult edu- kas saab olla siis, kui oled kas esimeste liikmete seas või kui teed asja väga kvaliteetselt. Ka siis, kui teha kontserti oma kodust, ei tähenda see, et võik- sid teha hinnaalandust kvali- teedile. Inimesed, kes seda tarbivad, tahavad ikka kvali- teeti saada. Kui jama on digi- taalsel kujul, siis jääb ta ikka jamaks. ●

LOE PIKEMALT:
EPL.EE